

СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА: ПОЗИЦІЇ ПРОТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДАНОГО ІНСТИТУТУ

Заборовський Віктор Вікторович

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного права и процесу
Ужгородський національний університет

Манзюк Василь Васильович

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри господарського права
Ужгородський національний університет

Одним із різновидів відповідальності адвоката за невиконання або ж неналежне виконання його професійних обов'язків є цивільно-правова відповідальність. В контексті притягнення адвоката до даного різновиду відповідальності, одним із найбільш проблемних питань є доцільність існування інституту страхування такої відповідальності адвоката. Правова природа даного інституту вже не одноразово була предметом нашого дослідження, зокрема, в аспекті сутності даного різновиду страхування [1; 2; 3] та розкриття деяких питань механізму такого страхування [4; 5]. Проведене дослідження насамперед надало нам можливість розкрити сутність даного інституту та дійти висновку, що введення інституту страхування цивільно-правової відповідальності адвоката безпосередньо спрямоване на захист його інтересів та інтересів його клієнта.

Проте не всі науковці притримуються позиції щодо доцільності існування страхування цивільно-правової відповідальності адвоката, насамперед, що стосується закріплення положення про обов'язковість такого страхування. Свої позиції вони аргументують насамперед тим, що:

- адвокатська діяльність не належить до діяльності, що створює підвищену небезпеку [6, с. 29];
- відсутні економічні та соціальні передумови його існування, а його введення призведе до істотного подорожчання вартості послуг адвоката [7, с. 19];
- побоювання, що клієнти звертатимуться до страхових компаній кожного разу, коли програватимуть справи, що супроводжуватиметься лише додатковими витратами для адвоката [8];
- існування такого страхування не зумовлено якими-небудь реальними потребами (кількість позовів до адвокатів про відшкодування збитків є вкрай незначною, ще рідше клієнт стикається з неплатоспроможністю адвоката) [9, с. 23]. Практично повна відсутність відповідних позовів стосовно адвокатів впливає на відсутність стимулу до страхування ними своєї професійної відповідальності [10, с. 42];

Деякі науковці виступають не проти запровадження інституту страхування цивільно-правової відповідальності в цілому, але не вважають за доцільне існування обов'язкового різновиду такого страхування. Ж.Г. Павлова виходить з того, що введення обов'язкового страхування може зруйнувати адвокатуру як інститут шляхом поєднання його з комерційною системою [11, с. 261].

Крім цього, противники обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності адвоката, в багатьох випадках на підтримку своєї позиції наводять досвід США, де майже у всіх штатах таке страхування є добровільним. А це вказує на потребу в дослідженні і досвіду зарубіжних країн щодо запровадження інституту страхування відповідальності адвоката, зокрема, в США, що і буде здійснено нами в подальшому.

Список літератури

1. Заборовський В.В. Страхування цивільно-правової відповідальності адвокатів в Україні: обов'язкове чи добровільне? *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2017. Вип. 43. Т. 2. С. 194-198.

2. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення громадянського суспільства та правової держави в Україні: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.10. К., 2017. 577 с.

3. Заборовський В.В. Деякі проблемні питання притягнення адвоката до цивільно-правової відповідальності за умови її страхування. *Актуальні проблеми судового права: матеріали Міжнародної конференції* (м. Харків, 23 квітня 2021 р.). Харків: Право, 2021. С. 461-464.

4. Бисага Ю.М., Заборовський В.В. Деякі проблемні питання механізму страхування цивільно-правової відповідальності адвокатів в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2017. Вип. 44. Т. 2. С. 136-140.

5. Заборовський В.В., Бисага Ю.М., Булеца С.Б. Правовий статус адвоката: проблеми теорії та практики: монографія. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 650 с.

6. Мельниченко Р.Г. Адвокаты избавились от страха. *Адвокатская практика.* 2010. № 1. С. 29-32.

7. Токмаков И.С. Обязательное страхование профессиональной ответственности адвоката: есть ли необходимость? *Адвокатская практика.* 2011. № 4. С. 14-20.

8. Страхування професійної відповідальності адвокатів в Україні: відповіді на основні запитання. *Національна асоціація адвокатів України.* URL: <http://unba.org.ua/assets/uploads/news/publikacii/buklet-strahuvannya.pdf>

9. Кратенко М.В. Договор об оказании юридической помощи в современном гражданском законодательстве: автореф. дис. на соиск. научн. степ. канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. Томск, 2005. 30 с.

10. Нилус Г.Н. Перспектива и возможности страхования профессиональной ответственности адвокатов. Тезисы. *Вестник Адвокатской*

палаты Иркутской области. 2006. № 10. С. 42.

11. Павлова Ж.Г. Теоретико-правовые основы обязательного страхования профессиональной ответственности адвоката. *Вестник Северо-Кавказского гуманитарного института. 2018. № 1 (25). С. 256-263.*